СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 146. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 27-го липня 1945. — No. 146. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, July 27, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

З НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ

ПОСИЛЕННЯ ОРҐАНІЗАЦІЙНОЇ ПРАЦІ.

Другий і третій день нарад головного уряду був присвячений дискусії над звітами всіх головних урядників, на приняття цих звітів, та на ухвалах.

У першій мірі обговорено справу посилення орґанізаційної праці по відділах. Запрошені на збори постійні орґанізатори У. Н. Союзу, А. Маланчук, Д. Білецький і В. Гірняк, представили головним урядникам ці орґанізаційні успіхи, які вони здобули за останній рік по своїх округах. Згадували також про труднощі в орґанізуванні членів, а зокрема про брак кооперації зі сторони урядовців деяких відділів. По вислуханні завваг орґанізаторів, головний уряд рішив звернутись з нагоди цього засідання до всіх відділів, як і до всього членства, з проханням давати орґанізаторам повну піддержку та всяку можливу поміч при орґанізуванні нових членів, бо тільки в тіснім порозумінні та повній кооперації зарядів відділів і членства з орґанізаторами можна буде повести успішніше орґанізаційну працю, на користь відділів, а тимсамим і на користь цілої орґанізації.

На просвітно-гуманітарні потреби.

Ухвалено уділити з народного фонду на поміч студіюючій Союзовій молоді, та на різні народні й культурні установи в Америці та Канаді — $2,000. Крім того рішено виасиґнувати з народного фонду $5,000 на фонд допомоги українським жертвам війни, а $1,500 на видавничу діяльність Конґресового Комітету.

Призначуючи ці жертви до Допомогового й Конґресового Комітетів, головний уряд рішив звернутись з нагоди свойого засідання з гарячим закликом до всього Союзового членства поспішити з обильними датками на допомогу українським жертвам війни, бо тільки значними й великими жертвами ми зможемо бодай частинно улекшити долю цим найнещасливішим з нещаслитих.

ПІДГОТОВА ДЛЯ ҐАРАНТІЇ ПОСТІЙНОЇ ПРАЦІ.

Дорадчий Комітет Военної Мобілізації встановив підкомітет із двох осіб для підготови ґарантії праці робітникам у Злучених Державах. У склад підкомісії входить Артур С. Меєр, голова стейтової Ради Посередництва в Ню Йорку і Морей В. Латимер, предсідник Пенсійної Ради залізничників. Предсідником з уряду цього підкомітету є Ерик Джансон, президент Торговельної Палати Злучених Держав.

Підкомісія має занятися студіями цілої справи, як можна ґарантувати всім робітникам постійну працю і платню подібно, як мають екзекутивні урядовці у підприємцях або урядовці і службовики в міських, стейтових та федеральних урядах, бюрах і підприємствах. Досі яких 6,000,000 людей у Злучених Державах побирає постійну, тобто ґарантовану платню.

КАЙЗЕР ВИРОБЛЯТИМЕ ДЕШЕВІ АВТА.

Генрі Кайзер, який вславився своїми помислами при будові военних кораблів, на побережжу Тихого океану поробив уже пляни для будови дешевих домів, літаків і перевозових кораблів після війни. Тепер його бюро в Сан Франсиско оприлюднює вістку про готовість пустити у світ дешеві авта під іменем Фрейзер.

ТРИ ЧЕТВЕРТІ МИЛІ ДОРОГИ В БУДИНКУ.

У Ню Йорку має повстати 13-поверховий будинок на 4 міських бльоках обмежений вулицями Варик, Гудсон, Біч і Лейт, отже в долішній частині, де колись був славний ринок Ст. Джан. Будинок має бути поставлений для промислових цілей, тобто для продукції матеріялів, подібно як це є з будинком Мерчандайз Март в Шікаґу. Будинок має коштувати $15,000,000 а його особливістю буде це, що можна буде заїздити з вулиці автами просто на горішні поверхи. Для цієї цілі буде вміщена в будинку дорога довга на три четверти милі, а широка на 32 стопи.

30,000 РОБІТНИКІВ НА СТРАЙКУ У ВРАЙТА.

У фабриках Врайт Аеронавтикал Корпорейшен в Патерсоні, у стейті Ню Джерзі, вибух страйк 30,000 робітників. Внаслідок цього загрожена продукція славних літаків Бі-29, які тепер наїздять на Японію. Страйк вибух через те, що аґент юнії посварився з управителем одного фабричного відділу і за це його відправлено з роботи. Щойно після вибуху страйку оприлюднено, що представники юнії і підприємства зійдуться на переговори.

Совети домагаються допомоги на 700 міліонів від ЮНРРА

Перший раз Совєтська Росія зажадала помочи від Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Рігабилитейшен Адміністрейшен і то у висоті $700,000,000. У цей спосіб перший раз виявила вона теж свої недостачі, коли звертається за допомогу до міжнародньої установи. Про це говорив на пресовій конференції у Вашингтоні урядуючий директор ЮНРРА Рой Ф. Гендриксон. Він виявив, що прохання за таку допомогу вніс іменем Совєтів Влас Андреевич Кленцов, який представляє Росію в раді ЮНРРА. На думку Гендриксона Совети дістануть цю допомогу в такій формі, як діставали матеріяли на підставі Ленд-Лізу, одначе треба впевнитися, що Совети будуть могли платити, бо досі вони ще не заплатили вкладки до ЮНРРА, як це передбачує правильник, на якім ця організація оперта. Тому, що допомога має теж бути вислана на велику скалю до Китаю, побоюються, що теперішні фонди ЮНРРА вичерпаються і треба буде оглянутися за новими.

ЕСПАНІЯ МАЄ ВИДАТИ АЛІЯНТАМ ЛЯВАЛЯ

Кореспондент Норт Амерікен Нюзпейпер Алаєнс Пертинакс довідується із достовірних джерел у Вашингтоні, що бувший французький премієр Пієр Ляваль має бути виданий Аліянтам теперішнім еспанським урядом. Його мають перевезти літаком із Еспанії в Італію і то на цей самий летунський майдан, з якого він перед 3 місяцями вилетів до Еспанії. Командантом аліянтських військ в Італії є маршал Гаролд Р. Александер і він має взяти Лявaля під свою охорону. Опісля Лявaль має стати перед судом Аліянтів за военні злочини чи там за співпрацю з Гітлером.

ЛИНДБЕРҐ ПЕРЕДБАЧУЄ ВІДНОВУ ВІЙНИ В ЕВРОПІ

Повернувший з двомісячних студій повоенних відносин в Европі, славний передвоенний американський летун Чарлз Линдберґ відбув конференцію в Шікаґу з ґазетярами. У розмові висловив побоювання, що в Европі може прийти до віднови війни і до постійної революції тому, що ми не змогли там установити миру і свободи. Линдберґ у розмові висловив теж такий погляд: „А коли ще третя війна прийде за теперішньої ґенерації, то наші діти будуть мати ще гіршу війну, ніж та, яку ми тепер ведемо".

Коли запитали Линдберґа, який його погляд в справі участи Америки в европейських справах, він відповів: „Я все був того переконання, що Америка повинна стояти осторонь від воєн між европейськими державами. Одначе зробити себе незалежними від европейського добробуту є неможливе".

Пацифік предметом нарад трьох потуг у Потсдамі

Премієр Чорчил заявив у Лондоні, що адмірал лорд Мавнтбетен, аліянтський верховний командант у південно-східній Азії, був на конференції трьох потуг у Потсдамі. Це є офіціяльним потвердженням вістки, що конференція трьох потуг радила над веденням війни проти Японії, хоча Росія ще не є в війні з Японією.

Адмірал Мавнтбетен відбув перед своїм виїздом до Потсдаму спеціяльні конференції з ґенералом МекАртуром. У Потсдамі Мавнтбетен мав спеціяльне побачення зо Сталіном.

БРИТІЙЦІ ПОКИНУЛИ ПОТСДАМ

Премієр Чорчил, секретар заграничних справ Іден та Атлі, провідник Партії Праці, покинули Потсдам та виїхали до Британії, аби вислухати висліду британських виборів.

Премієр Сталін ще досі не показався поза обрубом конференційного заповідника.

ТРУМАН ЛАГОДИТЬ РАПОРТ ДО НАРОДУ

Ввиду того, що конференція в Потсдамі може затягнутися так, що президент Труман не зможе давати звіту конґресови, президент збирається подати звіт з потсдамської конференції всему американському народови через радіо.

Палата послів вже розїхалася 21. липня і і збирається наново аж 8. жовтня.

ЗГОДИЛИСЯ НА СПІЛЬНИЙ ЗАРЯД БЕРЛІНА

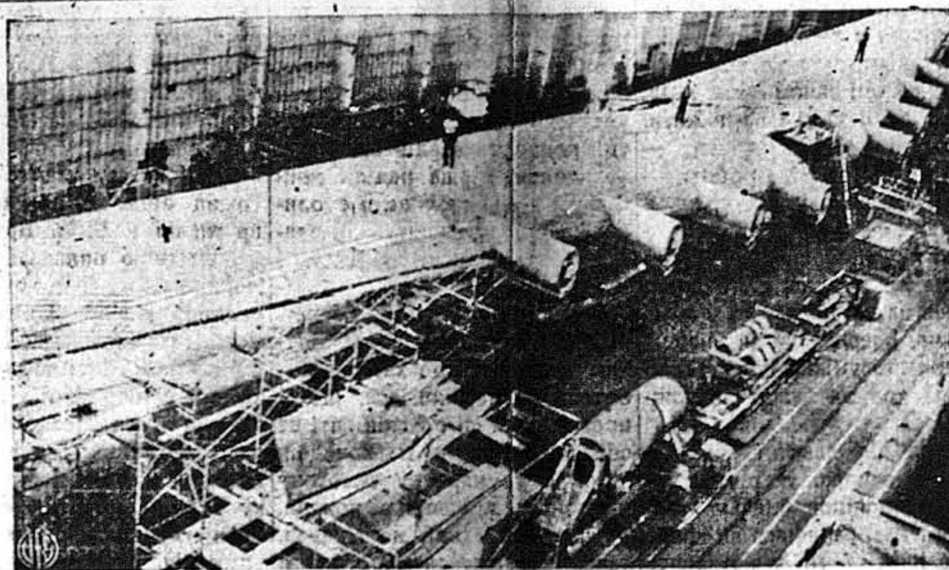
Представники Америки, Британії й Росії погодилися на те, як мається спільними силами заряджувати Берліном. На чолі уряду стоїть так звана „Берлінська Командатура", або аліянтська міська рада, зложена з представників урядів трьох потуг.

На третій сесії тої ради, на котрій головував російський військовий ґубернатор Ґорбатов, оповіщено, що вона згодилася щодо спільної контролі преси, радія й розривок у Берліні. Кожна з трьох потуг буде мати на радіо свої години для ширення своєї пропаґанди.

ЧЕХИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИЛУЧЕННЯ ЛУЖИЧАН

У Празі відбулися масові вуличні демонстрації за прилучення до Чехії Лужиць. Є це округа, що припирає до Чехії й сягає аж під Берлін; має вона старинне словянське племя лужичан, що нині начисляє всего 50,000 душ.

На демонтрації в Празі зявилася делеґація Лужицького Національного Комітету, що теж домагається відлучення лужичан від Німеччини та прилучення їх до чеської держави.

БУДУЮТЬ НАЙБІЛЬШИЙ ЛІТАК У СВІТІ. — В Кулвер Сити, Каліфорнія, Гюз Ейркрефт Компані будує тепер величезний літак, що буде літати понад океанами і буде найбільшим того роду літаком у світі. Важитиме 200 тон і матиме вісім машин. Зможе перевезти за одним махом 750 вояків з Гонолюлю до Токйо. Кошти будови виноситимуть $20,000,000.

УШКОДЖЕНО ЯПОНЦЯМ 20 КОРАБЛІВ

За два дні своєї кампанії літаковозних літаків проти японських фльотних баз на Нутрішнім морю здовж південного побережжя острова Гоншу й північного побережжя острова Шікоку американські летуни розбили японцям разом двацять военних кораблів, у тому числі три боеві кораблі та шість літаковозів.

Крім цього затоплено 84 купецькі кораблі та знищено або ушкоджено 209 ворожих літаків.

Подаючи звідомлення про ці осяги, адмірал Ниміц додає, що обчислення всіх результатів цеї кампанії ще не докінчене.

КАМПАНІЯ ЗА РОЗБИТТЯ ВОРОЖИХ ПРИПАСІВ ТОПЛИВА.

Близько сотки американських суперфортець „Бі-29" ударило по трох японських рафінеріях нафти, положених у Кавасакі, коло 10 миль на полудне від Токйа. Літаки били теж по Міцібіші, Гаямі й Асаші.

ОБІЦЮЄ ЯПОНЦЯМ РЕЙДИ 7,000 ЛІТАКІВ.

Ґенерал Джордж Кені, командант нашої повітряної сили Далекого Сходу, заявив у розмові з ґазетярами, що в недалекій вже будучности Америка буде вживати для рейду на Японію одночасно 7,500 бомбовиків і боєвиків. Підчас коли аліянтські рейдовики в Европі могли скинути в одній атаці найбільше 3,700 тон вибухових матеріялів, в Азії зможуть скидати по 5,000 тон.

За якийсь час Аліянти будуть мати в Азії 10,000 боєвих літаків, — говорив ґен. Кені. Вони будуть могти бомбардувати японські побережжя до того, що аліянтські вояки зможуть вступати на берег просто без боїв. Американці зможуть збомбардувати кожну дорогу й кожний міст у Японії. Не буде в Японії ні одного місця, якого не моглиб досягнути американські летуни своїми бомбами. І це відноситься й до цісарської палати.

ЯПОНІЯ АПЕЛЮЄ ПО ЛАГІДНИЙ МИР.

Японське радіо в Токйо в своїй анґлійській програмі, призначеній видимо для Америки, закликало Америку приняти більше лагідне наставлення супроти Японії щодо мира.

„Якби Америка показала щиро, що вона хоче виконувати в життю те, що вона проповідує," говорило радіо, „ то японці, навіть японські військові люди, булиби раді здержати боротьбу".

Радіо говорило теж, що між „ліберальною Америкою" й Японією нема „ніяких проблєм", одначе воно протестувало проти американського говорення про безумовну здачу Японії. Воно жалувалося на те, що підчас коли урядові кола Америки мовчать, офіціяльні публіцисти всеще говорять, що Японії треба забрати то це, то те. Супроти того „японський народ тепер ще більше рішений вжити всіх своїх сто міліонів душ для опору, який він і буде вести, як довго американські уми далі будуть схилятися до диктаторства й гнету".

Аби ще більше підчеркнути суть свого становища, японське радіо наводило старинну казку про те, як сонце лагідними проміннями заставило чоловіка скинути плащ, тоді як вітер сильними подувами заставив його сильніше держатися плаща.

ОДНОЧАСНО ЗАКРІПЛЯЄ СВОЮ ОБОРОНУ.

У той самий час японське радіо по японськи остерігало японців, що Аліянти приготовляють для них найзавзятішу военну офензиву на кольосальні розміри. І хвалило японську фльоту за те, що вона не виходить тепер на бій, а жде для себе найвигіднішої хвилі. Японський уряд розділив уже цілу Японію на певне число округ, з котрих кожна мала би рядитися автоматично на випадок, якби вона була відрізана від центра американськими военними операціями, себто інвазією.

КИТАЙСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ УРЯД ПРО ГРОМАДЯНСЬКУ ВІЙНУ.

Речники центрального китайського уряду заперечують закиди китайських комуністів, що цей уряд перший атакував китайських комуністів у північнім Китаю та через те занедбує війну проти Японії. Кажуть вони, що початок боротьби вийшов від китайських комуністів. Одночасно вони поменшують розміри цеї боротьби.

АРМІЯ В ЕВРОПІ БЕРЕТЬСЯ ДО МАСОВОГО ПРОСВІЧЕННЯ ВОЯКІВ.

У таборі американської армії в британській місцевости Шривенгемі відкривається військовий університет для вищої освіти американських вояків. 4,000 вояків записалося на ці курси, що починаються вже в найближчу середу.

20. серпня відкривається ще один такий вояцький університет у французькім місті Біяріцу. В обох школах учителями будуть професори американських колеґій і університетів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинока число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОДНО, ЩО ПЕВНЕ!

Як довго забере часу, щоб довести Европу до якогось ладу, ніхто не знає. Навіть тяжко це передбачити. Навіть тяжко сказати, чи при найліпшій волі й жертві збоку Америки дасться осягнути в Европі те, що виявив президент Труман в Берліні як американські ціли. Бо так є, що тут замало американської саможертви! Тут відграють куди більшу ролю ще й інші чинники.

Це так з загального боку. А щож доперва, коли думати в такому положенню про Україну та український нарід?

Україна, як можна би судити по конференції в Сан Франсиско, незалежна держава. Прецінь мала навіть свого заступника на згаданій конференції, коли такої Польщі, що то донедавна панувала над великою частиною української землі, в Сан Франсиско зовсім не було! Чи не триюмф, подумає дехто з українців! Таке могло би комусь видаватись. Та коли він тільки приглянеться глибше дійсности, то побачить, що хоч у Сан Франсиско Польщі не було, а в Варшаві сидять на чолових місцях польські комуністи, то яка величезна різниця в міжнародному значінню між Україною і Польщею, між Варшавою з польськими комуністами при владі й Києвом з українськими комуністами! Україною ніхто не турбується. В Сан Франсиско приняли до відома, що вона „незалежна держава", хоч знали добре, що вона в *дійсности нею не є. І на тім кінець. Решта це вже* „внутрішня справи Росії" . . . А чи так є з Польщею? Ні! Навіть не є так з Румунією, Мадярщиною, Югославією, Болгарією, чи Австрією. Бо всіми тими краями клопочуться як Англія так і Америка. Всюди пробують добитись того, щоб нарід у тих краях дістав нагоду сказати своє слово. Тільки про поневолену Україну ні словом! Це вже справа самої Росії . . .

Ось так є тепер і так готово ще довго бути. Отсе є те, що певне. А тим самим певне й те, що буде щонайменше кілька соток тисяч українців, що будуть поза Совєтами, здані на ласку, щоб їх не видано Совєтам, та щоб не загинули з голоду і нужди, як тимчасово вратують життя. Ось це є те друге, що певне.

Це є таке трагічне положення, що важко собі щось гірше уявити, як ту українську дійсність в Европі. Тому, якаб не була в тих нещасних жертв глибока віра в силу українського народу те все видержати, то таки ту віру треба нам, американським українцям, тут, в Канаді, і деінде, піддержувати принаймні величанською допомоговою акцією, яка ратувалаб життя добрих синів і дочок українського народу. Отже ратуймо свою рідню, своїх приятелів і знакомих! Ратуймо тих, що нам відомі з вірної й чесної служби свому народови. І ратуймо не відчіпним, якоюсь дрібною лептою, коли ми самі ситі й беспечні, але ратуймо по людськи, сумлінно, щиро й щедро.

З приводу видання одної книжки

Уже давно не памятають в Америці такої сильної акції проти якоїсь книжки, як та, що її поведено проти книжки, яку написав по відвідинах Росії відомий американський журналіст В. Л. Гвайт п. н. „Ріпорт ан ди Рошенс".

Сама книжка — як читач завважить — написана вправною письменицькою рукою, цікаво, живо, просто. І подає повно живих прикладів з життя у Совєтах. Тому й не диво, що вона відразу захопила масу цікавих, бо хтож нині не цікавий знати, що діється у Совєтах, особливо, як це описує така особа як Г. Гвайт?

Книжка, як знаємо, знайшла багато прихильників і знамениті рецензії збоку таких, що знають давну Росію і совєтську, а тех гостру критику, головно збоку комуністів. Очевидно, що годі приймати усе, що в ній написане за найточнішу правду. Годі твердити з певністю, що нема ніякої помилки, чи якогось поважнішого переочення в книжці, в якій автор намагається освітлювати деякі речі, масу різнородного матеріялу, статистичного, чи якого іншого, теж і політичної натури. Навіть автор звернув увагу на завваги щодо деяких поглядів чи помилок і виправив їх, як почато друкувати книжку, бо спершу друковано деякі частини в „Рідерс Дайджест". Та не зважаючи на додатні сторони книжки чи її недомагання, є фактом, що книжка викликала свого роду сензацію. І так є, що багато людей зачало глядіти на Росію та росіян очима автора тої книжки, що пізнати хочби по численних цитатах з неї, яких вживають ще далі різні люди, коли їм приходиться говорити та писати про Совєти.

Це ясне, що кожному читачеви цеї книжки вільно мати *свою опінію про її зміст.* Що вона може промовити дуже до тих, що судять Совєти не по здогадах, чи добрих замірах, а по фактах, це теж ясне. Що вона може озлобити тих, що Совєти постійно у всьому тільки виправдують, це теж очевидне.

Та питання, яке тут обговорюємо, є таке, чи безогляду на те, як хто на ту книжку дивиться, вона виправдує свою появу. Далі: Чи того роду книжка приносить своєю появою більше користи, чи шкоди, себто, як є у цьому випадку, якби вона, на чиюсь думку, мала навіть псувати американсько-совєтські відносини, то чи краще булоб її наклад знищити, ніж поширяти між американським загалом.

Отсі питання не є тільки теоретичні, бо накладня, що видала книжку Гвайта, опублікувала стейтмент в якому стверджує, що її засипують різні люди домаганнями, щоб ту книжку знищити. Що такий натиск іде збоку комуністів, явних і закритих, і декого з лівих американських лібералів, не важко догадуватись. Та це не таке важне, коли говорити про саму суть справи, бож подібне могло би згодом статись з книжкою, що її видання здушувалиб противники комуністів.

Значить, що властиво іде тут про таке: Чи ліпше якусь-книжку, що має дати певні інформації й спостереження про якийсь край і його режім, через натиск з чийогось боку не видавати, чи таки дати людям до читання, особливо, коли видавець переконаний, що автор книжки порядна і чесна людина.

Так поставило отсю справу видавництво згаданої книжки. Воно не входить в те, наскільки змальований у тій книжці образ Росії є правдивий чи неправдивий. Для видавництва є важне те, що книжку читають маси людей і одні з них вихвалюють її під небеса, а другі ганять. Як отже реагувати видавництву в такому випадку на пресію певних елементів, получену з погрозами, якщо не буде припинене поширювання книжки.

Видавці, розглядаючи ту справу, стали на тому, що в краях, де є демократична форма правління, ліберальний видавець видає книжки, що входять в обсяг загального інтересу, не входячи в погляди, висказані в книжці. Доналд Брейс, президент видавничої спілки Гаркурт, Брейс енд Ко., що видала книжку Гвайта, пише, що кожному прислугує право скритикувати ось так видану книжку і висказати своє негодовання. В книжці Гвайта, каже він, можуть бути теж і помилки, але для нього немає ніякого сумніву, що автор книжки описав чесно, що він бачив, чув і відчував. І тому заслугує, щоб його поміченя були надруковані. Зате контролювати його погляди, що їх висказав автор у книжці, чи взагалі відмовитись таку книжку друкувати, булоб „небеспечним родом цензури".

Видавець далі каже, що він не лякається свободи слова, видавничої свободи, чи свободи дискусії. Росія становить тяжку порблему і рівночасно одну з найважніших для сучасности і будуччини. А інформації про Росію, які маємо, є невистарчальні. Знов добрі зносини, які мали би бути між Америкою і Совєтами, можуть повстати дійсно на підставі повної свободи вислову як про один край так і другий.

І ще одно: Колиб так піддатись пресії одної ґрупи і якусь книжку знищити чи її взагалі не видавати, то треба би тоді піддаватися подібній пресії, колиб інша ґрупа натискала на іншого роду видану книжку. Як жеж тоді представлялась би взагалі справа видавання книжок?

Видавці ще й тої думки, що саме тепер найліпша пора, щоби писати і говорити про американсько - совєтські взаїмні відносини цілком отверто, бо тільки таким способом буде можна поставити підвалини під тривкі відносини. Як у Совєтах можна отверто критикувати Америку та її лад, то чому не можна в Америці свобідно писати про лад у Совєтах в такий спосіб, яким він являється в очах американця?

Ми навели деякі точки з нагінки на книжку Гвайта про росіян тому, що тут порушена ширша проблема, а не іде тільки про нагінку на якусь одну книжку, чи про її апробату. Очевидно, що обходить нас ця справа ще й з того боку, що тут іде про книжку, що пише про те, як виглядає життя в Совєтах. Сама нагінка на тих, що хочуть глядіти критично на Совєти не є нічим новим і особливим. Це для нас буденне явище. Зате проблема видавання книжок, справа глибша, що має загальне значіння.

Американські ніґри та рівність

Громадяни українського походження в подавляючій більшости живуть у східніх стейтах і лише дехто познайомлений з відносинами на Півдні або на Заході. Обі ці сторони розлогої нашої країни мають далеко інший характер, ніж східні стейти головно тому, що там багато населення небілої раси. На Півдні живе тільки ніґрів, що вони в деяких стейтах творять більшість, а на південнім Заході живе великий відсоток мексиканців, яких вважається мішаниною давніх еспанців і первісних американських індіян. Тому, що з Півдня багато ніґрів переселюється до північних стейтів, головно вчасі теперішньої війни, наші громадяни мають нагоду познайомитися з ними як і з іншими громадянами Америки. Зазнайомлення потрібне хоч би тому, щоб приноровитися до відносин, які саме назрівають до вирішення.

До таких справ, що будуть вимагати негайної розвязки, належить питання ніґерське. Про нього мали ми нагоду писати з нагоди ніґерських розрухів у Ню Йорку й Шікаґу перед двома роками, і про нього треба час від часу писати, щоб бути готовим, коли справа знову вирине несподівано при якімсь непередбаченім випадку.

Тому, що ніґри мають іншу краску шкіри ніж білі люди, їх дехто звик вважати теж і нижчою расою. Крім цього ще й традиція, що це недавні невільники, має теж вплив на укладання відносин між білими й чорними. Та часи міняються. Тепер чорні працюють поруч з білими; їхні діти йдуть до нижчих і вищих шкіл і добувають собі освіту, ліпші суспільні становища, а з тим теж і так звану суспільну рівність.

Тут хочемо зясувати оту рівність, щоби розуміти, про що йде. Про це появилася окрема книжка „Чого хочуть ніґри"? З неї можемо багато дечого навчитися. У ній пригадується, що ніґри в південних стейтах недопущені ще до голосування; що їм не вільно їздити там у тих самих залізничих і трамваєвих возах, що ними білі їздять, що навіть не вільно їм бувати у цих самих театрах, де бувають білі; ба навіть вони мають свої окремі церкви. Отже все те складається на так звану ніґерську проблему, яку треба розвязати при помочі всіх людей доброї волі.

У згаданій книжці говориться про запити ставлені до студентів - ніґрів по різних високих школах, а з них довідуємося про багато справ, пересічному громадянинови незнаних. От на запит до студентів, що вони розуміють під рівністю, половина з них відповіла: „Рівність перед правом і при голосуванню". Вони теж згадують, що у переслуханнях перед поліцією білий чоловік має сильніше право, ніж ніґер, ба навіть перед звичайним судом *слово білої людини має більше* значіння, ніж чорної. При справі голосування ніґри в 75 відсотках зажадали, щоб у цих громадах, де ніґри творять більшість, вони мали право вибрати собі ніґра урядовця. А одна дівчина - ніґерка написала вітверто: „Справедливість може зробити найбільше добра для ніґрів. Ніхто не любить, як ним поштуркують, як на нього кричать або навіть безнастанно на нього говорять, коли до цього нема причини. Кожен хоче, щоб його трактувати як людину. Чорні люди у південних стейтах не можуть відбиватися, бо вони знають, що в суді вони не дістануть справедливости. Як би вони діждалися справедливости, то вже не булоб важко добитися інших справ".

Один сімнацятьлітній ніґерський хлопець написав: „Колиб ніґрам дати справедливість, вони булиб далеко приязніші до білих людей". Знову молода дівчина написала: „Колиб ніґрам дати повну справедливість перед правом, то це булоб найважніше. Ми, ніґри, не прохаємо рівности в товариськім життю, ані не жадаємо вищости понад других, зате дайте нам рівне право при голосуванню, справедливість і нагоду до освіти".

На запит про рівність відповіло 131 запитаних, що для них рівність у праці і в платні є найважніша. Вони чують, що як вони будуть стояти ліпше під економічним оглядом, то тим самим вже їх доля поправиться і їм лекше буде добитися інших прав.

Були й такі, що поклали на самім переді рівність соціяльну — товариську. Але є такі ніґри, що не домагаються товариської рівности. При цій нагоді вони звертають увагу на велику різницю розуміння соціяльної рівности. Коли хто думає, що під цим ніґри розуміють право женитися з білими людьми, то цього вони не домагаються. Зате вони хочуть рівного вступу до театрів, до бібліотек, до шкіл, церков, прилюдних будинків та їзди в тих самих переділах на залізницях, що й білі.

Для мешканців північних стейтів інтересно довідатися, як ніґри дивляться на співмешкання з білими в містах. Отже на загальне число запитів у цій справі 8 відсотків ніґрів хотілоб жити самі з собою, окремо від білих; 18 відсотків думають, що ніґри повинні мати свої окремі театри; 10 відсотків бажають мати нові доми в околиці білих, а 55 відсотків бажають мешкати всуміш з білими.

З усього цього виходить, що вимоги ніґрів у зрозумінню мешканців північних стейтів є зовсім оправдані і на таких відповідях законодавці та громадянські діячі можуть оперти свої змагання довести до гармонійного співжиття білих людей і чорних. Але, щоб це осягнути, треба дальшої праці, а головно освіти між обома таборами, наскільки ці табори існують.

ДИВНІ НОВИНИ

ЗАМІСЦЬ ГРОШЕВОГО ВІДШКОДУВАННЯ — ВЯЗНИЦЯ

Федеральний окружний суд у Ню Йорку розбирає справу Морія Соломона за його жалобу проти поштового департаменту. Соломон вислав через пштовий уряд у Бруклині пакунок, в якому було 4 бутельки солодких конфітур („джемс"). Пакунок був забеопечений на $50, отже виходить, що коробка конфітур коштувала $12.50. Поштовий урядовець думав, що це задорого на одну фляшину і тому почав пильно розслідживати справу. Показалося, що це не були конфітури, а дві фляшки горівки. Цю справу розбирає тепер федеральний суд. Бо є припис, що поштою не вільно пересилати алькогольних напитків, отже Соломонови грозить грошева кара у висоті $1,000 і 2 роки тюрми.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміграитського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

48) (Всі права застережені)

Поминувши те, що в Буковині німецька мова була державною і кожний у більшій чи меншій мірі знати її мусів, — Безхатний не бачив ще такого німця, щоб по німецьки не вмів. Зіставалося йому формана висміяти й забратися. У другому містечку приняли його за німця вже німці, завдяки поправно сказаним кільком німецьким реченням. Ніяк не вірили його доводам, що він ніякий німець, тільки українець.

Численна залізничих порогів від Йорктону до Винипеґу тягнулося одинацять днів. Минав ліси й поля; не на одну сотку тисяч залізничих порогів станула Безхатного нога; проминув коло сотки мостів і містків, десяток тисяч телеґрафічних стовпів, а дощі лупили наче йому на злість... Дощового ранку, дванацятого дня його прощі, прибув до Винипеґу з доляром і двацятьма центами за душею. Йшла довга зима, необхідно ставало негайно на щось рішатися.

Рішення приходило само собою. По Винипеґу Безхатний тільки проїхався трамваєм з південно-західнього кінця міста до північно-східнього. Надто вже боліли ноги, а й сромився мокрий і брудний з мішком за плечима кілька годин тягнутися вулицями міста; бажав якнайскоріше його проминути. На виїзді купив пачку тютюну, папірки, сірників, хліба й ковбаси. Мав перед собою довгу вісіммісячну зиму, мішок з річами на спині і десять центів у кишені.

Куди йде і зачим — не знав. Йшов, бо в місті не міг жити. В голові роїлися думки, — коли не знайде ніде роботи — положить голову під поїзд, а до міста не верне! Бо й чого вертати? Жебрацькою допомогою він гордив, а по друге не мав на неї права, бо у місті не жив. Звернувсяб за працею — чиж зрозумілиб його, далиб працю хоч на нужденне життя?

Йшов від девятої рана до пізного вечора. З річами на плечах пройшов близько півсотки миль. Спинився на нічліг на великій стації, у пятнацять милях від Пайн Фолз. Вся стація складалася з одної кімнатки і прибудови на секційне знаряддя. Ніхто у ній не жив. Мокрий Безхатний розтягнувся на брудній підлозі й під бубніння дощу заснув перемучений. Не знав, що станеться з ним завтра, куди він піде. А вже певно не сподівався, що ця маленька стація стане його резиденцією на довгу зиму... Всю ніч десь зовсім від стації недалеко провадили несамовитий концерт канадійські вовки — кайоти. Може раділи прибуттям нової людини в околицю і концерт влаштували власне мандрівникови на честь і привитання.

Завидна переконався Безхатний, що околиця лісиста. Блукаючи від хати до хати за роботою — переконався, що й промисловці. Ні в одній хаті не спитали його, чи не хоче він їсти, за те чарчину самогону пропонували сливе в кожній. Трунку Безхатний не вживав, ледви витримував самогонний запах. Згодом пізнав, наче всі доколичні кайоти на купу, тому... Скривившись випивав чарку і закушував куском хліба.

Роботи ледви напитав. Наняв його фармер відражаючого вигляду, невимовно брудний. Та що там вигляд, бруд? Червоне яблоко все хробачливе, а що гарне, те й зіпсуте. Занадто чисті люди увесь бруд в душу ховають. Цей, коли такий брудний, то душа у нього напевно чиста! Безхатний так думав, тож нанявся без вагання.

Попрохав фармер Безхатного на обід до збудованої з круглякiв колиби. Брудною і непривітною показалася вона. Чорно скрізь, наче комин з середини. Старий жив з сином, може сороклітним собі до пари диваком. Сіли за стіл і Безхатний нічого не міг проковтнути, а чувся й голодним. Силуючися випив чаю з хлібом, побачив у хлібі запечену муху і вибіг з хати „їхати до Риґи". Господар здогадався, в чому річ, сказав, що Безхатний самий буде харчуватися, а бараболь у нього не бракує.

Робота тяжка, гірка і за безцін. Фармер платив доляра за сяжень тимрику, три четвертаки за сяжень берези. А назбирай їх за день по болоті, раз ті дерева ростуть одно від одного на цілі гони. Тай скільки їх треба порізати, щоб наскладати купу чотирохстопових полін на вісім стіп широко і чотири стопи, ще й з цалями, високо? Ввечорі готуй бульбу і за бульбою працюй. Ще добре, що склепар дав на борг смальцю й пару бохонців хліба.

За три тижні гіренької праці нарубав Безхатний ваґон дров, — тимрику й берези наполовину. Заплатив за сокиру, за пилу, кілька долярів проїв і прокурив, а готівкою одержав чотири доляри. Але, — на безрибі і рак риба. Мав приладдя, лекше вже міг знайти роботу у кого іншого, колиб хто потребував.

Тримав би його далі попередний роботодавець, якщоб... не пси. Було їх аж три, а фармер кормив їх пареним житом. Безхатний ділив псам свої недоїдки. Не диво, що здобув собі занадто велику симпатію. Пси не відставали від нього ні на крок. Він у ліс — пси за ним, він у колибу — пси полягають перед дверми, до хати й байдуже. З ломакою в руках фармер не раз ганявся за ними по лісі й по подвірю. Та бо пси почали вже огризатися. Ну, й вирішив старий, що Безхатний відьмак, — від псів знає, чого доброго коровам молоко відбере! Як же такого тримати?

(Дальше буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Вилйем Генрі Чемберлин

Справа української державности

II.

Перед вибухом другої світової війни було одинадцять складових Советських Ребулик, а бе Росія (яка містить у собі багато автономних републик і національних територій) Україна, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Казакстан, Кіргізія, Таджікістан, Узбекістан, Туркменія. Пять нових Советських Републик зорганізовано внаслідок територіяльних анексій, які перевів Советський Союз між роками 1939 і 1941, а це Лотву, Естонію, Литву, Молдавію, і Карельсько-Фінську. Советську форму правління накинено на окуповані Балтійські Републики, отже на Лотву, Литву й Естонію. Молдавська Република існувала давніше як національний підподіл в Україні, але її піднесено до становища складової републики після того, як забрали Басарабію від Румунії. Карельсько-Фінська Република, найменша щодо населення, повстала з цього, що злучили Советську Карелію з територією, яку забрано Фінляндії після Советсько - Фінської війни з 1939-40 р.

Колиб кожний із цих шістнацяти складових републик було признане незалежне наладнання своїх заграничних і військових справ, в такім випадку у внутрішнім складі советського режиму булаб перейшла мирна революція. Одначе нема доказу, що така незалежність здійснилася. Дипльоматичні місії із шістнацяти републик не домагалися допущення до столиць чужоземних держав, ані не запрошено ні не допущено чужих держав, щоб вони вислали дипльоматичні місії до столиць згаданих републик. Між Українською і Білоруською Републикою і урядом сателітської Польщі прийшло до заключення ~~не довших трактатів~~ щодо виміни населення, одначе це було лише формальне одобрення наказами урядами таких заряджень, які наказала Москва. Самостійного потягнення, без дозволу з Москви, не могла ані не важилась би зробити ні одна з них.

Можливе, що советська постанова наставати на признання додаткових голосів для України й Білоруси прийшла як признання відновленого національного руху в цих краях. Одначе лише коментатори, які цілковито не обзнайомлені із советською політичною дійсністю, можуть допускати, щоб розпорядок із 1944 р. одним почерком пера міг створити для Советського Союзу таку конституцію, яку можнаб порівнати із конституцією Бритійської Спілки народів.

Заки хтось може поважно трактувати твердження, що Советський Союз є добровільною спілкою незалежних народів, треба наперед зліквідувати диктатуру Комуністичної Партії. Оця диктатура вже самим своїм існуванням вимагає найсильнішої централізації виконної влади в Москві.

Комуністична Партія розвинулася на підставі зцентралізованих з конечности підстав вчасі підземної боротьби проти царського режиму. Вона затримала, бе й закріпила свій диктаторський характер після того, як стала єдиною законною партією, а послідовно і правлячою партією в Советськім Союзі після революції. Згідно з останньою статистикою, Комуністична Партія нараховує яких 4,300,000 членів і кандидатів, тобто людей зголошених, а ще не принятих у членство. Є це лише трошка понад 2% загального населення Советського Союзу, включаючи й територію, яку прилучили Совети між 1939 і 1941 р. Це населення виносить 190,000,000 безогляду на природній приріст населення або убуток внаслідок війни.

Сталін піддав думку створення напів-військової організації Комуністичної Партії, коли у своїй промові перед Центральним Комітетом партії дня 3. березня 1937 р. сказав:

„У Комуністичній партії є три або чотири тисяч провідних виконних урядовців; можна сказати, що наші генерали. Є теж тридцять до сорок тисяч середніх урядовців, — це наші партійні офіцири. А є ще сто до стопятьдесять тисяч членів у штабі молодщої команди партії — їх можна назвати нашими молодшими офіцирами без призначення".

Колиб це порівнання повести дальше, Сталіна можна назвати головним командантом у цій гостро здисциплинованій партії, яка має свій генеральний штаб у Політичнім Бюрі, яке складається із його найвірніших прибічників та дорадників. Оця диктатура однієї партії, що йде згори від із Сталіном на чолі, дає йому неосоприму владу і її не можна ніяк погодити з якоюсь справжньою федеральною демократичною організацією в Советськім Союзі.

Треба лише взяти під застанову, як виглядалаб Бритійська Спілка Народів, колиб так в Англії існувала лише одна законом дозволена партія і то у всіх самоуправних домініях! Колиб так кожний високий урядовець був примусово членом цієї партії, колиб так її вища рада була приміщена в Лондоні. Щоб вияснити це положення і виказати його нагально, представте собі, що повага цієї партії скріпляється частими і то безоглядними чистками; що прем'єра і інших міністрів в Канаді та в Австралії безцеремонно усувають з уряду, карають смертю або висилають на постійне заслання за підозріння, що вони противляться політиці пануючої партії. Серед таких відносин ніхто поважно не міг би твердити, що ці краї з Бритійської Спілки мають свободу робити незалежні потягнення в заграничній політиці. А саме таке є положення в Советськім Союзі і воно триває там від часу заведення советського режиму.

В Україні два премієри, тобто Чубар і Бондаренко, потайки щезли з прилюдного життя і треба думати, що вони згинули десь в концентраційнім таборі. Інший, а це Любченко, поповнив самогубство, очевидно зо страху перед арештом і судом. Ще одною політичною жертвою був Косьор, який свого часу був секретарем Комуністичної Партії України; дальше Постишев, головний прибічник Сталіна в Україні від 1933. до 1935, а комуніст-ветеран Скрипник поповнив самогубство з політичних причин в початках тридцятих років.

Отже це зовсім очевидне, що не може бути мови про вільну федерацію, коли навіть найвищі урядовці складових републик є виставлені на такі наглі „ліквідації". Хоч політичний терор був особливо важкий на Україні тому, що там вперто втримувався національний сентимент, то інші републики, такі як Білорусь, Грузія та Узбекістан, зазнавали теж подібної чистки.

Як довго буде втримувана зцентралізована диктатура однієї партії, існування лише з імени незалежного комісаріяту закордонних справ України є малозначним в політиці. Головою такого комісаріяту, зовсім ясно, буде комуніст. Колиб він не виконав партійного наказу, його скоро звільнилиб із його становища не рішенням українського народу, але внаслідок зарядження вищої комуністичної влади в Москві. За якийсь поважніший ухил від партійної дисципліни його стрінулаб така сама доля, яка постигла стільки високих комуністичних функціонарів в Україні.

(Кінець буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШЕРОН, ПА. — НЮКЕСЛ, ПА.

З побуту організатора У. Н. Союзу.

В зелену неділю, 24. червня ц. р. загостив до наших малих громад організатор Союзу п. Д. Білецький. Я його привіз туди з Йонгставну і по Службі Божій представив громадянам, які гарно його привітали. Він сказав до них щире слово про загальні наші українські справи тепер, про потребу нашої солідарности і допомоги нашим людям, потерпівшим тепер в війні там на рідній землі. Вказав, щоб ми не тішилися з ласк, які дає Україні Сталін, бо перед українським народом ще далі шлях боротьби за вільну і самостійну державу. Потім говорив про заслуги нашого Батька Союза і на важність ставати в ряди Союза. Були інтересні запити збоку громадян, на які п. Білецький дав відповіді і вдоволяючі відповіді.

Гостинність організатора Союзу не лишилася в наших громадах безуспішною. В Шероні число членів Союзу зросло на 6 членів, а так само і в Нюкесл воно зростає.

Обидві громади вже створили льокальні комітети для підпержки Американсько-Українського Допомогового Комітету і збірки вже відбуваються.

Ще згадаю, що в Шеронській громаді відбувся 6. липня величавий похорон 21літнього молодця Володимира Кучмака, сина Данила й Анастазії з фарми з Грінвіл, Па. Володимир помер 3. липня в Шеронськім шпиталі від затруття крови від рани, одержаної при праці на фармі. Покійний був щирий фармерський працівник, любив землю, її обробляв і коло неї згинув. Для батьків і родини як і для нашої громади велика це втрата. Вся родина Кучмаків, це щирі й добрі члени У. Н. Союзу. Володимир полишив в смутку батька, маму, дві сестри і двох братів.

о. С. Мусійчук.

КЛІВЛЕНД, О.

Для допомоги українським жертвам війни.

Дня 28. червня б. р. відбулися наради представників 11 організацій, що є звязані з українською кат. церквою св. Петра і Павла, на яких під проводом о. Д. Гресько обговорено справу допомоги українським жертвам війни. Для ведення цеї допомогової акції вибрано Комітет, якого почесним головою став о. Гресько, а діючим п. Дмитро Шмагала. Дальші члени Екзекутивного Комітету такі: Заступники голови: п-нна Джозефин Цьобан і п-ні Гелен Кваска. Секретарем п. Володимир Гавриляк, скарбником п. Н. Капраль. Контрольори: п-ні Анастазія Коберська, п-ні Марія Ліска, п. П. Ольховий. Кореспонденти: п. Іван Войцьцький і п-нна Софія Гуменюк. Потім обговорено різні проекти щодо збіркової акції. На самих нарадах зложили присутні відразу $300, що вказує, що всі думали про справу серіозно і бралися ревно до праці. Усі збірки будуть вислані до Американсько-Українського Допомоговго Комітету в Філядельфії, який розіпле збірані фонди до різних українських допомогових установ в Европі.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Допомогова акція.

Бейонська українська громада відчуває важке і нещасне положення міліонів наших братів і сестер, котрі тепер живуть у страшнім стані у західних краях Европи. Тому приступає до організування систематичної акції для допомоги тих бідних українських скитальців.

В тій цілі скликано збори в неділю, 1-го липня, в галі української греко-католицької церкви.

На цих зборах обговорювано справу і рішено створити місцевий Український Допомоговий Комітет для переведення акції несення помочи.

Комітет бере на себе завдання збирання одіжи, взуття і грошей та кличе все місцеве громадянство, щоб жертвувало щиро на таку християнську, гуманітарну і патріотичну ціль.

Щоб улекшити працю комітетови, хто може, то нехай сам принесе одіж і обуву на адресу: Українська Католицька Церква, 23 Іст 25-та вулиця, в Бейоні.

Дорогі Браття і Сестри: Міліони наших людей знищені фізично і морально, ждуть нашої помочи, тож ратуймо їх: подаймо їм нашу щиру руку, отрім їм гіркі сльози, не даймо їм загибати на чужині; покажім, що ми чуємо їх клич о поміч.

Будьмо гідні називати себе християнами і українцями!

Василь Савран.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету.

(Липень 1945, ч. 2.)

Стемфорд, Конн. Переслав П. Луців. Збірка парохії св. Володимира $18.67; по $5: проф. А. Микитяк, М. Бадарик, І. Римец; по $1: А. Городиський і І. Михайлишин. Разом $35.67.

С. Дірфілд, Масс. Збірка укр. гр.-кат. парохії св. Духа (перес. о., Лев Пеленський) $84.35.

Гарвей, Ілл. Н. Гуцул $15; по $10: Укр. Горож. Клюб і Іван Кріль; по $5: Б. Пахолюк і П. Кішак. Разом $45.

Денвер, Кол. В. Олейко $5.

Честер, Па. Укр. Кат. Амер. Горожанський Клюб $10.

Матапан, Масс. Відділ 374 У. Н. С. $5.

Вунсакет, Р. Ай. Злучений Укр. Комітет при укр. прав. церкві, збірка $200; по $5: о. П. Білонь і О. Кошук. Разом $210.

Ню Йорк, Н. Й. По $10: А. Каролик і В. Собенко. Разом $20.

Річмонд, Ва. С. О. Чорненький $10.

Балтімор, Мд. По $5: Т. Захарчук і І. Бойко. Разом $10.

Мікіс Ракс, Па. Укр. гр.-кат. парохія св. Івана Хрестителя $10.

Нюарк, Н. Дж. Укр. пресбитеріянська церква, збірка на зборах 3. червня 1945 $500.

Жірардвіл, Па. Марія Максимчук $10.

Елмайра, Н. Й. Теодор Котур $10.

Філядельфія, Па. Роман Карбівник $100 і о. І. Савчук $5.

Ґоргам, Н. Д. Переслав С. Іванюк $220, Зложили: П. Юрко $20, В. Осадчук $15; по $10: С. Евонюк, С. Евонюк, І. Евонюк, В. Ганюк, Г. Клим, Н. Марчук, Н. Масловський, Христ. Ґренш, М. Ладозак, П. Басараба, С. Ангелюк; по $5: М. Осадчук, І. Кордонай, І. Федора, С. Баранко, В. Ангелюк, П. Забурський, п-ні С. Евонюк, М. Цимбалюк, п-ні Л. Ладозак, М. Макарук, М. Гаверлюк, В. Демянів, Ів. Паланюк; по $2: п-ні А. Гапчук, Г. Ангелюк; по $1: Софія Рохлин, І. Баранко, І. Ґребори, Мерсі Ангелюк, Анна Ґребори.

Ню Йорк, Н. Й. Збірка зі зборів 1. липня 1945, переслав П. Кучма (Імена проголошується окремо) $3,874.50.

Шікаго, Ілл. Відділ 36 Союзу Українок $100.

Філядельфія, Па. Відділ 42 Союзу Українок $100.

Акрон, О. Злучений Комітет зо збірки, переслав о. Зепко (імена проголошується окремо) $500.

Разом від 5. до 14. липня	$5,814.52
Вплинуло від 1. до 5. липня	3,423.00
Прихід від 1. до 14. липня 1945 р.	$9,237.52

Усі жертви та членські вкладки слати негайдо до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Злучений У. А. Допомоговий Комітет.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

З уродин на допомогу.

Анастазія Бих обходила свої уродини 16. червня. Її знакомі зробили їй несподіванку на цей день, а при веселій забаві не забули за наших голодуючих збігців.

Слідуючі особи зложили жертви: Анастазія Бих $5; Анастазія Ганчар, Катерина Кишлак і Анна Чернавська по $2; Анна Валковська і Марія Даценко по $1. — Разом зібрано $13.

Анна Чернавська.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ОКРУГИ МЕКАДУ, ПА.

Повідомляючи хвальні заряди поодиноких відділів У. Н. Союзу з округи МекАду про те, що п. Маланчук буде працювати в нашій окрузі над організуванням нових членів, я зазначив помилково, що організатор зачне свою працю з початком вересня, замісць подати, що він пічне працю з початком серпня. Отже правально має бути, що п. Маланчук приїде до нашої округи вже на 1-го серпня.

Д. Капітула, голова
Окружного Комітету Союзових Відділів Округи МекАду.

Союз Українсько-Канадійських Вояків за Морем

(ДЕННИК).

14. березня. Нині більша часчастина хлопців робили в канцелярії. Пані Павсі відійшла й деякі хлопці мусіли робити в кухні. Вони зварили дуже добрі пироги. Я думав цього разу поїхати до Менчестер, та коли приїхав сюди по дорозі, залишився і зовсім не жалію цього.

Петро З. Ворисюк,
Келгари, Алта.

15. березня. Хочу сказати, що я дійсно задоволений з мойого побуту тут. Це справжній дім для мене, хоч далеко від дому. Хочу подякувати всім, що тут роблять, щоб цей клюб був таким, яким він тепер є. Я ніколи не забуду мойого побуту й також не забуду тих других членів, з якими я познакомився тут.

П. Буртняк.

16. березня. Перший раз, коли я тут був в клюбі, його тільки починали. Тепер після року, багато змінився. Заки буду писати дальше, хочу на цім місці подякувати В. Керилюкові, Галі Козіцькій і Гані Чернявській та іншим за їх працю.

П. Козак, Мандер, Алта.

17. березня. Цього разу я прийшов до клюбу тільки на кілька днів. Завтра тут великий день — кажуть мені, що будуть голубці на обід. Тут також сьогодня здибався з Іваном Барилюком. Останний раз я його бачив в шпиталі.

Л. Данилик,
Порт Артур, Онт.

18. березня. Це мій другий раз в клюбі. Слова не годні розказати мою вдячність всім тим, які не небудь причинилися в розбудові цього дому.

Вчора, коли я і Савчук повернули з міста, ми пішли до кухні зробити товст. Я заговорився. За кілька хвилин мій товст вже горів. Не очунилися ми, як оба опинилися за дверми.

Степан Габриш.

19. березня. З першої хвилини в клюбі, я його полюбив. Мої добрі почування про нього зростають з кожним днем. Це дійсно „гом евей фром гом". Ярослав Буряник,
Джесмин, Саск.

20. березня. Коли я перший раз ввійшов до клюбу, з початку чувся як в дома. Тут зустрівся з В. Керелюком. Рано було тихо — всі члени клюбу працювали в канцелярії, тощо. По обіді, приїхав Сарджант Дудка з Нова Скошія. Він тільки повернув з Бакінгем Пелес, де він був декорований.

М. Керелюк, Шіго, Саск.

21. березня. Дуже приємно було мені знова відвідати клюб. Коли я був тут ще в 1943 році, він був дуже малий і ледве існував. Хочу тут тільки подякувати нашим дівчатам, які так тяжко працюють в клюбі. Також не можна забути про наших капелянів, які також багато роблять для добра клюбу.

Василь Керелюк,
Інсингер, Саск.

22. березня. Жалко мені, що я можу тут бути тільки кілька годин. Всі працюють тяжко — Ф/Л Керелюк, Ф/Л Буряник і маленька Ганя. Тут дуже приємно побути — чоловік забуває про військо та війну на кілька годин.

А. Гадзоса, Торонто, Онт.
(Кінець буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЛЯ ОБОРОНИ ПРАВДИ ПРО УКРАЇНУ.

Перед роком дістав я новину з України, із міста Полтави, від офіцира з американської летунської бази, що була приміщена в тамошній околиці. Тепер повернувся із Совєтів в Америку капелян американської армії, майор Стрепі, що якраз мав призначення обслугувати вояків цеї бази.

Приятелі Совєтської Росії використовують всяку нагоду, щоб на свій лад розславити Совєти. Уладжуючи збірки на Рошйен Риліф вони запрошують часто ось таких гостей як майор Стрепі. Лекція мала відбутися в неділю в Юнітеріен Чорч в Бостоні й я нею заінтересувався. В 2. годині явилося багато добірної публики. Тоді пастор церкви, д-р Ленсі, представив лектора. Майор Стрепі переповів наперед, як то він їхав до краю Совєтів через Кавказькі гори, як на залізничій стації стрінув громаду старших людей і через товмача довідався від них, що молодих тепер дома нема, бо все на фронті, починаючи від 15 літ. Дальше розповів, як його витали в Совєтах високі достойники, включаючи й нового патріярха в Москві; сказав, що церкви були заповнені вірними, але не сказав, кілько то церков осталося; розповів, як то люди називали його „священік-ом", а офіцир Червоної Армії повчив його, щоб дав йому знати, як би хто йому якусь прикрість заподіяв, а тоді він вже постарається, що з таким кривдником зробити. Дальше вихвалював Росію, кажучи, що там люди дуже вдоволені. Потім виводив історію, що американці мають в собі російську кров, бо то колись племена Руси розділилися на два табори, одна половина пішла до Англії, а друга пішла в Росію. Сказав також, що росіяни були колись католиками, а потім перейшли на православіє і що коло Полтави був бій, в якому росіяни прогнали поляків.

Із теперішньої історії змалював образ знищення совєтської землі німцями. Не згадав ні словечком, що це українська земля. Зате сказав, що нарід там дуже бідний, але чесний і не хоче нічого брати даром. Як американці давали які дари кому, то люди конечно хотіли віддячитися і, наприклад, напів голі бідні дівчата приходили відробляти за харчі. І хоч які бідні, то гостя приймають і гніваються, як гість не хоче в них покушати страви. Накінець показав зібраним український народній стрій, який дали йому в дарунку. Переповів, як німці тенками знищили села й поля, як зрівнали гори-доли і як забирали людей, а як хто не хотів із ними йти, то тих вбивали. Хвалив совєтську систему до такої міри, що описав голод за царів, коли то люди стояли в хвості, кажучи, що тепер цього нема.

Ще додав, що властиво не штука Росією правити, бо то люди послушні і не знають спротиву, одначе для Америки він не радив би заводити совєтську систему. Закінчив зазивом до жертв на допомогу Росії через Приятелів Совєтської Росії.

Коли прийшла черга на запити, то я зголосився до слова, а вже наперед мав я час критично віднестися до його помічень і тверджень. Я чемно перепросив майора-капеляна, що мушу звернути йому увагу на неточности у переповіданню історії Росії. Наприклад, Росія не дістала християнства з Риму, а з Царгороду, і то не прийшла релігія до Росії, як він каже, а на Україну і звідти щойно поширилася на північ; потім я розповів, як малася справа з Мазепою під Полтавою і що це була боротьба за самостійність України проти Москви, а не боротьба Польщі з Москвою. Відносно того, що совєтська система є добра, як твердив майор, я згадав за голод на Україні раз в р. 1921, а вдруге в 1932. р., опісля згадав, як большевики винищували релігію і переслідували церковне життя, а коли тепер там є церкви, я казав, то це лише рештки усього того, що колись було, бо все інше перемінено на безбожницькі музеї і на партійні клюби.

Потім я вітверто запитав капеляна, чи в околиці Полтави нема українців і чи загалом нема там України, коли він говорить лише про росіян і російський нарід. А далі, чи то часом не були українці, що то так гостинно приймали американців і не хотіли даром нічого від них? При цій нагоді я вияснив характер українців і заявив, що це витривалий нарід і що ще прийде черга, коли він вибере собі волю.

Потім підійшов до мене предсідник д-р Ленсій і шепотом просив мене, щоб я не ставив більше питань, бо капелян Стрепті аж „змокрів" уже від того роду докорів. Теж сказав мені, що майор мав говорити про голод в Совєтах і про те, що бачив, а не про історію. Я не хотів більше мучити лектора і не ставив більше питань. Замітне, що як прийшла збірка на Совєти, то ніхто не дав ані цента. По замкненню зібрання, багато людей мене обступили і подрібно випитували про українські справи. Замітне, що деякі вже знали про діяльність Українсько-Американського Допомогового Комітету з д-ром Ґаланом на чолі і казали, що з тим Комітетом співпрацюють. Розмова ішла на тему, чому і як ставлять Совєти перепони в орґанізованню і висилці допомоґи Україні.

М. Давискиба.

ПОШУКУЮТЬ

Олекса Куцло, вояк, що перебуває в Німеччині, написав листа до шваґра Степана Грушкевича в Вілінг, В. Ва., а в цім листі пише, що з ним в Німеччині є Іван Головінський, син Гринька з Підгаєць, коло Бережан. Він має стриєчного брата Йосифа Головінського, тіточного брата Стаха Лісака і шваґра Володимира Кучму, а всі вони є в Ню Йорку. Їх адреси будуть інтересованим дані, коли напишуть до: **Michael Dutkewich,** P. O. Box 1948, Pittsuburgh 30, Pa.

ПОШУКУЄТЬСЯ
МИХАЙЛА БУТРИНА,
Гаї Шляхтинецькі, Тарнопіль. Має перебувати десь у Дітройт або Шікаґо. Хто би знав про нього, або він самий, хай зголоситься на адресу:
СЕСТРІНКА Т. Б. c/o СУРМА
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1218. Замкнені.

Тарзанові партизани нападали на націстів та визволяли своїх товаришів.

Ніч за ніччю вони вели свої скорі напади, поки не перебили всіх націстів.

"WE ARE FREE! TARZAN HAS SAVED US," THE TRIBESMEN SHOUTED.

„Ми вільні! Тарзан нас врятував!" кричали тубильці.

BUT THEY GREW SAD WHEN THEY VIEWED THE TOWERING CLIFFS WHICH LOCKED THEM IN THIS DISMAL VALLEY.

Але вони посумніли, коли вони побачили стрімкі скали, що їх замикали в долині.